

Onderwerp Opinienota over voorbereidingen Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen	
Nummer	2023/248877
Portefeuillehouder	Roduner, F.J.
Programma/beleidsveld	4.1 Duurzame stedelijke ontwikkeling
Afdeling	MO
Auteur	Esselink, H.
Telefoonnummer	023-5114823
Email	hesselink@haarlem.nl
Kernvraag aan de commissie	<p>Het wetsvoorstel <i>gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen</i> (ook wel “Spreidingswet” genoemd) is nog niet door het parlement behandeld of vastgesteld. Niettemin mag verwacht worden dat een wettelijke regeling voor de opvang van asielzoekers dit jaar van kracht gaat worden. De voorlopige opgave die voor Haarlem uit deze wet zal voortvloeien is dat aan circa 620 asielzoekers duurzaam opvang geboden zal moeten worden. In regionale samenwerking worden vooruitlopend op het van kracht worden van de wettelijke opgave, voorbereidingen in gang gezet die moeten resulteren in de opvang van asielzoekers in Haarlem.</p> <p>Het college legt in deze opinienota aan de commissie Ontwikkeling Haarlemse selectiecriteria voor kansrijke locaties voor. In de geheime bijlage 1 is het resultaat van een eerste inventarisatie van potentiële Haarlemse locaties opgenomen.</p> <p>Het college besluit op grond van artikel 86 van de Gemeentewet geheimhouding op te leggen aan zowel de commissie Ontwikkeling als de commissie Bestuur ten aanzien van de bij dit besluit behorende bijlage 1, te weten ‘Longlist potentieel kansrijke locaties duurzame opvang asielzoekers in Haarlem’. Een en ander ter bescherming van de economische en financiële belangen van de gemeente, zoals is bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder b en het goed functioneren van de gemeente, onder i , van de Wet open overheid.</p> <p>De geheimhouding is in ieder geval van kracht tot het moment dat een regionaal plan voor de opvang van asielzoekers binnen de Veiligheidsregio Kennemerland openbaar wordt gemaakt.</p> <p>De kernvragen waarover het college graag het gesprek met de commissie Ontwikkeling wil voeren betreft de volgende vragen.</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Deelt en ondersteunt de commissie de selectiecriteria (eisen respectievelijk wensen) die gehanteerd worden bij het vinden van potentieel kansrijke locaties voor de opvang van asielzoekers in Haarlem? 2. Heeft de commissie voorstellen voor aanvullende selectiecriteria? 3. Heeft de commissie opmerkingen of opvattingen over de eerste inventarisatie van potentieel kansrijke locaties in Haarlem en over mogelijk alternatieve locaties?
Behandelvoorstel voor de commissie	<p>Het college stuurt de opinienota ter bespreking naar de commissie Ontwikkeling.</p> <p>Met deze opinienota vraag het college de commissie haar mening over de plannen die het college in deze nota voorlegt. De resultaten van de bespreking in de commissie worden door het college meegewogen bij het nemen van volgende stappen.</p>
Relevante eerdere besluiten	<p>Raadsinformatiebrief Transitieplan crisishulp opvang asiel (22 november 2022)</p> <p>Raadsinformatiebrief Transitieplan asielopvang Kennemerland (17 januari 2023)</p> <p>Raadsinformatiebrief Transitieplan asielopvang Kennemerland (14 februari 2023)</p>
Besluit college d.d. 21 februari 2023	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het college stelt de opinienota aan de commissie Ontwikkeling vast. 2. Het college besluit op grond van artikel 86 van de Gemeentewet geheimhouding op te leggen aan de commissie Ontwikkeling en Bestuur ten aanzien van de bij dit besluit behorende bijlage 1, te weten 'Longlist potentieel kansrijke locaties duurzame opvang asielzoekers in Haarlem'. Een en ander ter bescherming van de economische en financiële belangen van de gemeente, zoals is bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder b en het goed functioneren van de gemeente, onder i van de Wet open overheid. 3. Het college besluit de geheimhouding op te leggen tot het moment dat het regionale opvangplan openbaar is gemaakt. <p>de secretaris, de burgemeester,</p>

1. Inleiding

Het Centraal Orgaan Asielzoekers dat tot taak heeft alle asielzoekers opvang te bieden die in afwachting zijn van een besluit op hun asielverzoek, heeft geleid tot een nijpend tekort aan opvangcapaciteit, mede door het gevoerde rijksbeleid. Om dit tekort op te lossen heeft het kabinet een wetsvoorstel ingediend: “Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen”, in de wandelgangen ook wel aangeduid met “Spreidingswet”. Op dit wetsvoorstel heeft de Raad van State recent kritisch geadviseerd. Het kabinet zal een mogelijk geamendeerd wetsvoorstel aan het parlement gaan voorleggen.

De problematiek van de opvang asielzoekers is dermate urgent dat verwacht mag worden dat dit jaar nog een wettelijke regeling van kracht wordt. De opgave die voor Haarlem uit de Spreidingswet zal voortvloeien is actueel geraamd op 620 asielzoekers aan wie duurzaam -voor 5 jaar of langer- opvang geboden moet worden.

In het samenwerkingsverband van de Veiligheidsregio Kennemerland is begin dit jaar gestart met een proces dat moet leiden tot invulling van de gemeentelijke opgaven binnen onze regio. De gemeenteraad is hierover recent geïnformeerd.

Met deze opinienota wil het college de commissie Ontwikkeling betrekken in de voorbereidingen die moeten leiden tot een invulling van de opgave die door de wetgever aan Haarlem naar verwachting zal worden opgedragen.

2. Selectiecriteria voor potentieel kansrijke locaties

Om aan circa 620 asielzoekers duurzaam opvang te kunnen bieden, zal gezocht moeten worden naar locaties en/of accommodaties waar die opgave kan worden gerealiseerd. Om te kunnen beoordelen welke locaties kansrijk zijn, worden selectiecriteria gehanteerd waarbij het college onderscheid wil maken tussen enerzijds (harde) eisen en anderzijds wensen waaraan locaties moeten voldoen. Daarbij is ook rekening gehouden met de “basisvereisten voor een opvanglocatie” zoals die door het COA worden gehanteerd (bijlage 2).

Belangrijke kanttekening hierbij is dat dit criteria zijn die op dit moment vanuit de gemeente worden gehanteerd. Of locaties uiteindelijk haalbaar blijken, hangt mede af van de bereidheid van vastgoedeigenaren, eisen van het COA en planologische procedures. Gedurende het proces zal blijken of aanpassing nodig is om als gemeente uiteindelijk aan de totale opgave te kunnen voldoen.

a. Eisen

- 1) De locatie bevindt zich binnen stedelijk gebied en dus buiten Waarderpolder, de groene zoom en natuur.
- 2) Er is voldoende ruimte voor opvang van minimaal 150 tot maximaal 400 personen;
- 3) De locatie is minimaal voor 5 jaar beschikbaar, bij voorkeur aanzienlijk langer;
- 4) Planologische bestemming is passend of er is reële kans deze passend te maken;

5) Tenminste 1 locatie is binnen 1 jaar beschikbaar.

b. Wensen

- 6) Er is een goede spreiding over de stad waarbij ook de leefbaarheid van de wijken in ogenschouw wordt genomen;
- 7) De locatie is goed bereikbaar voor (openbaar) vervoer en voorzieningen;
- 8) Tenminste 1 locatie biedt de ruimtelijke flexibiliteit om het aantal op te vangen asielzoekers in de loop der tijd op- respectievelijk af te schalen;
- 9) De opgave van de Spreidingswet weegt zwaarder dan het eerder voorziene gebruik van de locatie.

3. Kernvragen ter bespreking met commissie Ontwikkeling

De kernvragen waarover het college het gesprek met de commissie Ontwikkeling wil voeren betreft de volgende vragen:

1. Deelt en ondersteunt de commissie de selectiecriteria (eisen respectievelijk wensen) die gehanteerd worden bij het vinden van potentieel kansrijke locaties voor de opvang van asielzoekers in Haarlem?
2. Heeft de commissie voorstellen voor aanvullende selectiecriteria?
3. Heeft de commissie opmerkingen of opvattingen over de eerste inventarisatie van potentieel kansrijke locaties in Haarlem en over mogelijk alternatieve locaties?

4. Argumenten

1) *Eis: de locatie bevindt zich binnen stedelijk gebied en dus buiten Waarderpolder, de groene zoom en natuur.*

In een asielzoekerscentrum wonen asielzoekers (volwassenen en kinderen) tijdens hun asielprocedure. Belangrijk is dat de leefomgeving gezond en veilig is, net als bij reguliere woningbouw. Een gezonde bedrijventerrein zoals de Waarderpolder is niet geschikt als duurzame locatie. Uitgaande van dezelfde eisen als voor reguliere woningbouw, vallen locaties in de groene zoom of in de natuur ook af. Het college richt zich op locaties binnen bestaand stedelijk gebied.

2) *Eis: er is voldoende ruimte voor opvang van minimaal 150 tot maximaal 400 personen.*

In het verleden heeft het COA aangegeven dat AZC locaties een minimale omvang dienen te hebben van ca. 150 plekken. Dit om een efficiënte en effectieve bedrijfsvoering mogelijk te maken. Alhoewel de minimale omvang eis door het COA los lijkt te worden gelaten, vindt het college het nog steeds verstandig locaties te creëren die wel die minimale omvang hebben. Dit garandeert dat de locaties zelfstandig voldoende omvang hebben om locatiegebonden functies te dragen, zoals bijvoorbeeld sociaal maatschappelijke begeleiding, spel- en ontspanningsvoorzieningen, etc. Te grote locaties ziet het college eveneens als onwenselijk. Enerzijds omdat daarmee de kans geringer wordt om passende locaties binnen de stedelijke contouren van Haarlem te vinden, anderzijds om te voorkomen dat een wijk en stadsdeel wordt belast met een grote groep asielzoekers.

3) Eis: de locatie is minimaal voor 5 jaar beschikbaar, bij voorkeur aanzienlijk langer.

De opgave uit de Spreidingswet is te zorgen voor duurzame opvang van asielzoekers (artikel 2, 3^e lid van de ontwerpwet). Structurele locaties zijn noodzakelijk. Dit voorkomt ook onnodige herplaatsingen met samenhangende kosten en uitvoeringsproblematiek. Wel is het college van mening dat het verstandig is om flexibiliteit in te bouwen om in de toekomst mee te kunnen bewegen op een mogelijk lagere (of hogere) instroom, zie ook punt 9.

4) Eis: de planologische bestemming is passend of er is een reële kans deze passend te maken. Zonder passend bestemmingsplan en/of vergunning is een opvanglocatie niet mogelijk.

5) Eis: tenminste 1 locatie is binnen 1 jaar beschikbaar.

De urgentie van de asielopvang vraagt dat gemeenten zo snel mogelijk en zo veel mogelijk hun bijdrage leveren aan de opvang van asielzoekers. Haarlem doet dat momenteel al met boten in het Spaarne waar in totaal ruim 200 asielzoekers opvang wordt geboden, maar deze opvang is per definitie niet duurzaam. Nieuwe locaties in Haarlem zijn daarmee urgent. De verwachting is dat in 2023 (opnieuw) snelle oplossingen vereist zijn om asielzoekers adequaat opvang te kunnen bieden.

6) Wens: er is een goede spreiding over de stad waarbij ook locaties voor andere kwetsbare groepen in ogenschouw worden genomen.

De praktijk in Nederland laat zien dat opvanglocaties voor asielzoekers veelal probleemloos functioneren zonder dat er woonoverlast aan de directe omgeving wordt veroorzaakt. In Haarlem zijn bijvoorbeeld opvanglocaties geweest in de Ripperda Kazerne, de Koepel, de Boerhaavekliniek, de Beijneshal en boten in het Spaarne. Niettemin is het college van oordeel dat vanuit de beleidsvisie van de ongedeelde stad, de opvangvoorziening asielzoekers bij voorkeur niet moet worden gezocht in delen van de stad waar sociale veiligheid en leefbaarheid relatief onder druk staat ([Leefbarometer 2020](#)). Met name wijken aan de oostkant van Haarlem kennen uitdagingen; om die reden heeft het college een voorkeur voor een locatie aan de westkant van het Spaarne.

7) Wens: de locatie is goed bereikbaar voor (openbaar) vervoer en voorzieningen.

Asielzoekers zijn voor transfers over het algemeen aangewezen op openbaar vervoer. Dat geldt bijvoorbeeld voor voorzieningen als onderwijs, zorg, winkels. Een goede bereikbaarheid van een opvanglocatie met openbaar vervoer is om die reden wenselijk.

8) Wens: tenminste 1 locatie biedt de ruimtelijke flexibiliteit om in de loop der tijd op- respectievelijk af te schalen met meer c.q. minder asielzoekers.

Momenteel is de asielinstroom hoog en is de opgave voor Haarlem om circa 620 asielzoekers duurzaam opvang te bieden. Niet uit te sluiten valt dat de opgave in de toekomst lager of hoger zal zijn. Daarmee kan enerzijds leegstand van locaties ontstaan, anderzijds het risico dat extra opvangruimte moet worden gevonden. Het lijkt het college verstandig om bij (de realisatie van) de

locaties mee te wegen of deze ruimtelijke flexibiliteit bieden om hiermee om te gaan, zoals de tijdelijke huisvesting van andere doelgroepen of het bijplaatsen van tijdelijke woonunits.

9) Wens: de opgave van de Spreidingswet weegt zwaarder dan het eerder voorziene gebruik van de locatie.

In de verdichtende stad Haarlem hebben de grotere locaties al een gebruiksfunctie of zijn er plannen voor toekomstige invulling. Vaak zijn momenteel leegstaande locaties in beeld voor woningbouw. Schaarser zijn plannen voor (stadsbrede) maatschappelijke voorzieningen of economische functies. Omdat inzet van een locatie voor een AZC waarschijnlijk ten koste zal gaan van een andere (beoogde) functie, is het verstandig mee te wegen of deze functie locatiegebonden is of ook op een andere plek in de stad kan worden gerealiseerd.

Geheimhouding wordt tijdelijk opgelegd op de bijlage 1 bij deze nota

Bijlage 1 is (tijdelijk) geheim in verband met de economische en financiële belangen van de gemeente. Een selectie van de meest kansrijke locaties moet nog plaatsvinden, de gemeente zal nog in onderhandeling moeten treden met derden. Openbaarmaking van de potentiële locaties kan dit op een ongewenste wijze beïnvloeden. De gemeente wil voorkomen dat vastgoed-/grondeigenaren of andere partijen voorinformatie kunnen vinden op basis waarvan zij de beoogde locaties speculatief aan zouden kunnen kopen. Dit raakt de financiële belangen van de gemeente. Daarnaast is openbaarmaking in dit stadium ongewenst met het oog op het goed functioneren van de gemeente: het college wil een eerste debat met de commissie ontwikkeling voeren over het vraagstuk dat zich nu aandient. Prognoses en beleidsalternatieven zijn nog geen feit maar vragen nog om nadere duiding. Dit overleg is gebaat bij geheimhouding.

Tenslotte is het wenselijk om te zorgen dat alle betrokkenen (zoals omwonenden van de beoogde locaties en de vastgoedeigenaren) gelijktijdig (door de gemeente) worden geïnformeerd over het voornemen van de gemeente een locatie daadwerkelijk aan te wijzen voor een AZC. Dat vergt in ieder geval een selectie van meest kansrijke locaties (shortlist) uit de voorliggende lijst van eerste inventarisatie.

De geheimhouding is tijdelijk en geldt in ieder geval tot het moment dat het regionale opvangplan van de Veiligheidsregio Kennemerland openbaar wordt gemaakt.

5. Vervolg

De bespreking met en opinie van de commissie Ontwikkeling zal het college betrekken in de verdere procedure en besluitvorming die moet leiden tot realisatie van de opvang asielzoekers in Haarlem. De eerstvolgende vervolgstap zal bestaan uit de selectie van een shortlist van meest kansrijke opvanglocaties

6. Bijlagen

1. GEHEIM

Eerste inventarisatie potentieel kansrijke locaties duurzame opvang asielzoekers in Haarlem

2. Basisvereisten voor opvanglocaties van het COA.